

Procés contra Emili Darder

L'editorial Moll recull en un llibre la transcripció de tota la causa judicial contra el batle republicà i els altres tres companys condemnats a mort el febrer de 1937

Text: **F. Mari**
Fotos: **Arxiu/Moll**

PALMA A les sis del matí del 24 de febrer de 1937 Emili Darder fou assassinat. Era l'execució d'una sentència a mort que també es complia amb Alexandre Jaume, Antoni Mateu i Antoni Ques. Abans, però, tots quatre hagueren de passar per la pantomima d'un consell de guerra més que arranjat. Era la causa número 978 que, a partir d'aquest setembre, serà a l'abast de tothom.

L'editorial Moll publicarà el llibre *Crònica d'una infàmia*, en el qual es transcriu el procés judicial que hagueren de patir els quatre demòcrates republicans. Josep Moll Marquès, finat de manera sobtada l'agost de 2007, és l'autor de la transcripció d'aquest consell de guerra que ocupa 600 folis. La seva filla, Susanna Moll, és qui ara té cura del llibre i qui s'ha encarregat d'enllestir-lo. "Josep Ramon Femenias realitzà les fotografies de la causa i mon pare en féu la transcripció", explica. "En el llibre, hi apareixen classificats un per un tots els personatges, perquè la crònica sigui més manejable pel lector", afegeix. Així mateix, la publicació inclourà un apèndix amb la biografia dels personatges que apareixen en el consell de guerra, dividits entre botxins i víctimes. "És la clara demostració que el judici estava més que decidit abans que començàs; feren una farsa durant tot el procés", indica.

De parer ben semblant és

Josep Moll féu la transcripció de la causa, que ara es titularà *Crònica d'una infàmia*

"Fou el típic consell de guerra en el qual destacà la invenció de les proves contra els encausats"

L'historiador Arnau Company, qui afirma que "les sentències ja estaven dictades". "Fou un típic consell de guerra en el qual destaca la invenció de les proves", afegeix. Company subratlla també la valentia dels missers defensors, que en el cas d'Emili Darder era Eusebi Pasqual, i que lluitaren en tot moment per la innocència del darrer batle republicà de Palma. "Hi ha moments en què es fan paleses les dificultats que tingueren per trobar una causa sòlida per acu-

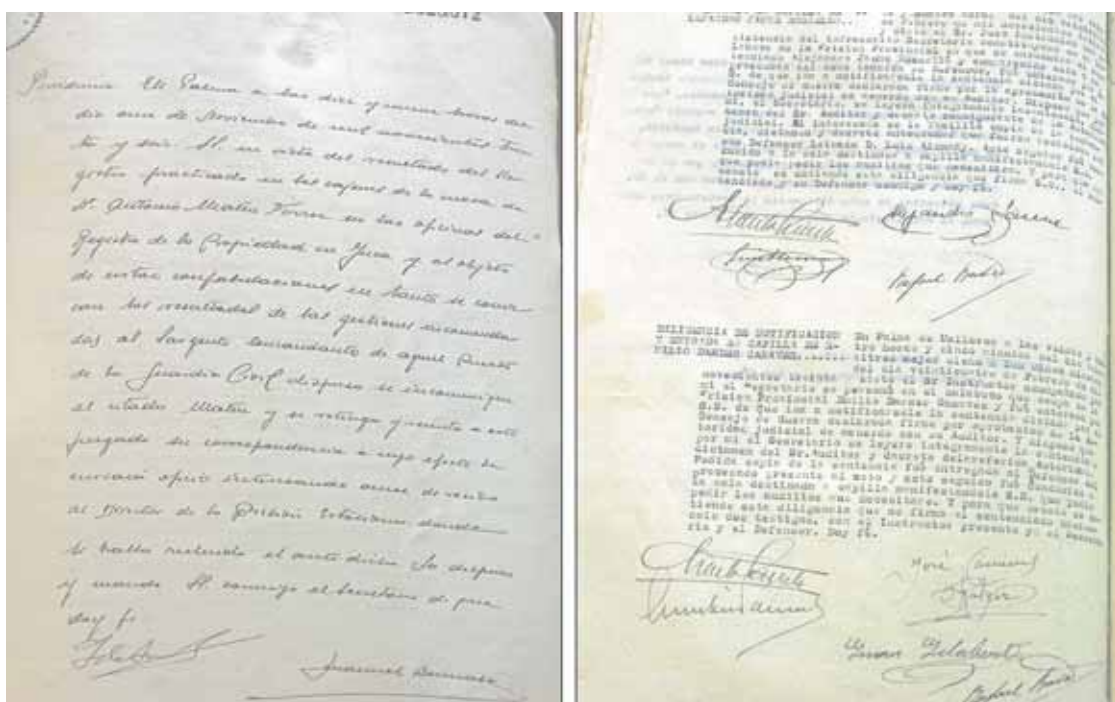
sar-los", precisa. Una acusació, la de rebel·lia militar, per la qual el fiscal demanà 20 anys de presó per a dos dels acusats, entre ells Darder. Tot i això, l'esforç no bastà i el president del consell de guerra, el tinent coronel d'Infanteria Diego Navarro, i el jutge instructor, el coronel d'Infanteria Ricardo Fernández Tamarit, dictaren pena de mort per als quatre encausats: Emili Darder, batle de Palma d'Esquerra Republicana; Alexandre Jaume, diputat socialista; Antoni Mateu, batle d'Inca i membre d'Esquerra Republicana, i Antoni Maria Ques, també d'Esquerra Republicana.

Fou "un judici a la burgesia que havia traït la classe social", apunta l'historiador Josep Massot i Muntaner, que ara serà a l'abast de tothom a través de la transcripció que en va fer Moll. "El militar que li mostrà els documents de la causa ho digué ben clar: que es publiqui perquè se sàpiga tota la veritat", sentencià Susanna Moll. Ara hi ha una nova oportunitat per fer-ho. •

MÉS NOVETATS

Novel·la i traducció

Si bé el consell de guerra 978 és un dels documents més consultats pels historiadors illencs interessats en la Guerra Civil, val a dir que la publicació íntegra de la causa per a un públic més generalista és una novetat. *Crònica d'una infàmia* serà una de les apostes de Moll amb vista a la propera tardor. A més, està enllestint una novel·la de Pau Faner anomenada *El cant de la rosa* i la traducció de l'obra del periodista, escriptor i poeta italià Stefano Benni *L'ultima lacrima*. D'altra banda, l'editorial mallorquina, que enguany celebra els 75 anys, continua apostant per títols com *El temps a mitges* de Xavier Fàbregas, *Cilici* de Jaume C. Pons Alorda i el primer poemari d'Antònia Vicens, *Lovely*. •

Dues de les 600 pàgines que té el procés contra els quatre dirigents republicans.

El batle Darder morí afusellat el febrer del 1937.